

Kwestionariusz.

8715

8715

- 1.) Edward Rywinski plut. 6. III. 1912 r. kanalar elektromonter. radiotelegrafista
- 2.) Internowany w Łotwie granicę przekroczył dn. 20. IX. 1939 r. w m. Turmonty, Internowanie z Daonem KOPu głębokie pod dowództwem pptk. Świątkowskiego. W obozie w Łotwie znajdował się w Lībarie do dnia 15. II. 40 r. po czym wyjechałem na pracę. W dniu 30. V. 40 r. zostałem przyjęty od władz łotewskich i wywieziony do Z.S.R.R.
3. Oboz znajdował się w m. Koziełsk.
4. Oboz znajdował się w odległości około 8 min km. od stacji kolejowej m. Koziełsk. Był to duży klasztor otoczony wysokim murem, na zewnętrznej stronie znajdował się kotłownia i bardzo stary las sosnowy. Budynki murowane i drewniane i cerkwie. Warunki mieszkalnicze wrogłe, procy drewniane, sienniki ze słomą, presciardło i jeden koc. Jakimś czasem dokuczali pluskwy po czym je spłiwiono. Wewnątrz obozu znajdowała się latarnia

do której nierzadko raz w tygodniu.
Pranie bielizny odbywało się w tej łazience
po jakimś czasie zrobiono pralnię w której
odbywało się pranie bielizny, prali też
bieliznę nasi ochotnicy którzy otrzymywa-
li za to drugie śniadanie. Jeden raz w ty-
godniu odbywał się przegląd kryształów
bielizny przez lekarza naszego.

6. W okresie najcięższego było około 2500 osób
w cemu: około 1000 oficerów, 1100 funk-
cjonariuszy Policji Państwowej, około 400 w tym
żandarmerji, wojsko i różni cywile. Narodowość
przeważnie Polacy, znikomy procent żydów.
Poziom umysłowy i moralny na ogół
b. dobry za wyjątkiem niektórych którzy
pragnęli erowiny Polski, wręczemu stosunku
różne.

6. Przed przelicznym dnia przedstawiał się
naszemu: godz. 7⁰⁰ zjedzenie, 7¹⁵ zbiórka
sprawdzanie stanu przez żołnierza sowieckiego
godz. 08⁰⁰ śniadanie o godz. 9⁰⁰ wyznaczeni
szli do pracy na wprost obozu. O godz.
12⁰⁰ obiad z 14⁰⁰ o godz. 14⁰⁰ szli wyznaczeni

do pracy, godz. 18⁰⁰ kolacja, godz. 21⁴⁵
zbiórka sprawdzanie stanu przez sowieka.
Godz. 22⁰⁰ spanie (capotryk). Norm pracy
pracy nie wyznaczali w obozie, wymaga-
wiedzia żadne. Wyznaczenie 800 gramów
chleba piernie, na śniadanie herbata lub
zupa, obiad zupa i na drugie kasza
lub kartofle, kolacja herbata 150 gram
cukru na 10 dni. Ubranie dawali wtedy
jak ktoś miał zupełnie podarte.
Wycie koleżeńskie różne, kulturalne: wy-
kazy książek polskich, gra w szachy,
koncerty muzykowane przez naszych oficerów
i szeregowych, kino w którym wyświetlano
filmy sowieckie propagandowe. W obozie
w Kozielisku byłem do dn. 10.V.1944.
Pracem zostalem wywieziony do Murman-
ska, a z Murmańska na półwysp Kolski
właśnie myj. półwyspie Kolskim warunki
mieszkańcowskie były straszne gdyż było
za mało namiotów i dachów naszych
mieszkańców pod całym niebem.
Wyznaczenie takie że można było przejść.

Na prace chodziliśmy na dwie zmiany po 12 godzin na dobę. Prace odbywały się przy budowie drogi i w postaci pracy wyla do wywołania borek. Z pociągów Kolskiego wyjechałem 13. VII. 41 roku do Archangielska. W Archangielsku umieszczono nas w bardzo małym obozie, tak że spaliśmy pod gołym niebem z powodu małej ilości namiotów. Z Archangielska wywieziono nas dnia 22. VII. 41 r. do Sverdala. W Sverdalu umieszcili nas w dużym klasztorze otoczonym dużym murem. Budynki były mroźne. W Sverdalu było nas około 2000 osób przeważnie KOP i Poliejo.

7. Stosunek władz NKWD, przeprowadzi badania w pokoiach w których drzwi były obite ścianą, czy cesarz, byłam badany również trzy razy na okoliczności swojej pracy i innych współpracowników. Pomocą pracodawcą w Polsce jako radiotelegrafista więc zarzucali mi że strachem ich stały. Bardzo dużo oficerów wywoził w niewiadomym kierunku i przeważnie zabierali ich

w noży. Propaganda: odeczyty przez polityków na tematy „komunizm” i na takie jakie mogli sobie się zdobyć.

8. Pomoc lekarska dobra ponieważ dużo naszych lekarzy było. Szpital znajdował się wewnątrz obozu. Podczas pobytu w Kozielsku było kilka wypadków śmiertelnych, pamiętam tylko nazwisko s.p. starosty Weterzyńskiego.
9. Otrzymałem w Kozielsku tylko jeden list który dotarł do mnie po trzech miesiącach od daty wyjazdu z Warszawy. List ten otrzymałem od siostry.
10. Po zawarciu układu między Polską a Z.S.R.R. zostałem przywieziony do Sverdala do Tatiszeewa w dniu 4. IX. 41 r. W dniu 24. IX. 41 r. zostałem wezwany do Armii Polskiej w Tatiszeewie.